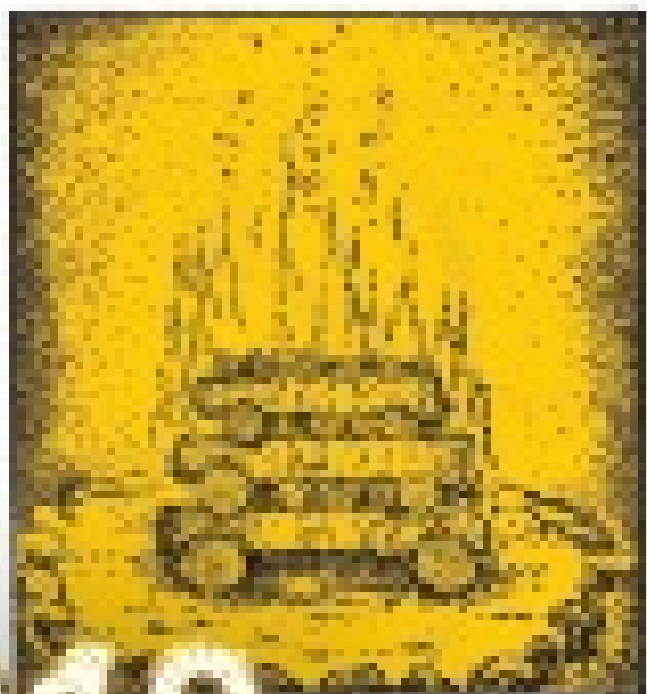

TRAPSAVEC

SBORNÍK 45. ROČNÍKU TRAPSKÉ LITERÁRNÍ SOUTĚŽE 2019

2019

Výroční potlach

Rozvalují se u ohně, batohy hozené pod skálou. Jestli je jim hodně, tak dvacet. Nad mým vybavením se jen ušklíbnou. Kdyby to nebylo dnes, otočila bych se hned, jak jsem je zahlédla. Jenže dnes je dnes a slib je slib. Sundám řemeny, hodím tornu vedle batohů, odložím turistické hůlky a nepozvána ztěžka usednu na trám tvořící jednu ze čtyř lavic kolem starého ohniště. Cesta sem do skal je každým rokem delší a strmější...

Kluci nevlídně zahlížejí. Co naplat, vyrušila jsem je, byli tu první.

„Bývala tu osada, víte? Trampská,“ snažím se navázat hovor.

Mrknou na sebe a znovu se ušklíbnou.

Natáhnu nohu, ulevím bolavému kolenu.

„Ste sem chodila, jo? Trepovat, jo?“ V hlase slyším výsměch.

„Nevěř jí, voe, ženská a trampovat, sim tě.“

„Jmenovala se Aratonga.“ Zahledím se do plamenů a připadá mi, že jsem skočila v čase o spoustu let zpátky. Do doby, kdy jsem byla stejně mladá jako tihle dva cápci, co na mne zírají jak na zjevení.

„Jezdilo se sem na potluchy zdaleka...“ vyprávím spíš sobě než jim.

„Přijížděli jsme v sobotu odpoledne, večer byl oheň, soutěže... a v neděli se odjíždělo.“

„Proč až v sobotu?“ zeptá se jeden z nich, ten mladší.

„Byly pracovní soboty, voe,“ zahučí druhý. „Vyprávěl mi to táta.“

„Údolí děsu bylo známé široko daleko,“ pokračuju. „Ale to už je dávno pryč,“ mávnu rukou a pracně se zvednu. Žáda bolí, nízké sezení je nepohodlné.

„Budete tu spát?“

„Cože?“ vykulí oči kluci. „Tady? Ne. Večer jdeme dál. Máme sraz u kámoše, dole ve vsi.“

„Skvělý,“ oddechnu si. Podívají se na sebe.

„Vy... Vy tu budete spát? Sama?“ Znejistím. Dnešní doba je všelijaká, mám jim odpovědět po pravdě, nebo raději ne?

„Je přece dvanáctého května,“ řeknu potichu. Nechápu, proč jim to říkám, ten mladší ale koukne na hodinky a přikývne. „Jo, dvanáctýho. Má bejt?“

„Tehdy bylo taky dvanáctého. Sobota. Sešlo se nás asi třicet,“ zadívám se znovu do ohně „bylo nám divné, že nepřijeli kamarádi ze severních Čech. Vždycky přijížděli... Ale tehdy ne. Zapálili jsme oheň jako vždy. Ze čtyř stran, to asi znáte...“ Odmlčím se. V duchu vidím houf postav kolem vysokých plamenů. Danny, Jerska, Dulitl... Přezdívky si ještě vybavím, jména už hůře.

„A?“ zaslechnu.

Odvrátím zrak od ohně. Dvoje oči na mne koukají už úplně jiným pohledem.

„Danny, to byl náš šerif, vytáhl vlajku na stožár. Stával támhle,“ mávnu za sebe do míst, kde je nyní jen hustý les. „Stožár, ne Danny,“ dodám, když vidím zmatek v mladých tvářích. „Vůbec to tu vypadalo jinak. Jediné, co je na mém místě, je ohniště. Za mnou, jak je les, býval plácek, hrával se tam nohejbal, volejbal... Vodu jsme brali z řeky,“ ukážu dolů. „Vedla tady cestička, taková klikatá...“

„Ty krásu, vona sem snad fakt jezdila, voe,“ zaslechnu mladšího nevěřicně zahučet.

„Co bylo dál?“ ptá se druhý.

„Hrálo se a zpívalo, jako vždy. Pak,“ hlas mi zakolísá, „začali dole ve vesnici štěkat psi. Znervózňeli jsme. Už jsme slyšeli o tom, že pár potlachů rozprášila Veřejná bezpečnost... Utíkali jsme nahoru,“ kývnu bradou k cestě, která se vine do skal, „ale byli už i tam. Naháněli nás jako zvěř... Koho chytli, zbili, holky, kluky, všechno jedno. Odvezli nás do města, skončili jsme v cele předběžného zadržení. Lustrovali nás celou noc, nad ránem naložili do nákladáku a odvezli zpátky do lesa.“

Chvilí, kdy nás zbité, špinavé, hladové a žíznivé vyhodili na neznámé křižovatce lesních cest, jsem měla zase před sebou v celé syrové hrubé síle. Nenávist, zlost, vztek... Strach a bezmoc, emoce, které mnou při této vzpomínce cloumají dodnes.

„To jako sem?“ Mladíci už na mě visí očima. „Ne. Později jsme zjistili, že jsme asi dvacet kilometrů od města. Domů jsme se dopotáceli totálně zničení. Prý když chceme trampovat, tak ať si to užijeme.“

Mladší zavrtí hlavou. „To je hrozný, to jste si nechali líbit?“

Hořce se usměju. Mládí... „Co víte o totalitě?“ posadím se na větší kámen.

„Děda říkal, že stával frontu na toaleták,“ zamračí se starší. „Taky, že nemohli na Západ. A rušili jim rádio. Ale babička zas říkala, že všichni měli práci a nebyli bezdomovci.“ Pokrčí rameny. „Už je to dávno pryč.“

„Kdyby to skončilo jen tím, že nás vyvezli za město,“ pokračuji ve vyprávění, „to bychom přežili. Ale napsali do škol. Já se kvůli tomu škraloupu nedostala na vejšku. Prý nejsem dostatečně vděčná za socialistické výdobytky. Chtěla jsem učit. Skončila jsem v drůbežárně.“

„A co ostatní?“ zeptá se potichu ten mladší. Polknu. Pomalu se dostávám k nejhoršímu.

„Problémy měli všichni. Někdo v práci, někdo ve škole. Jenže... Danny, náš šerif, při té honičce uklouzl. Na skále támhle vlevo. Spadl dolů, k řece. Přerazil si páteř. Bylo mu dvaadvacet, studoval medicínu...“ hlas se mi

zachvěje. Danny, můj krásný, černovlasý Danny. Měl něžné oči a jemné ruce. Milovala jsem ho k zbláznění.

„Našli ho tam?“ Zavrtím hlavou. „Nikdo ho nehledal. A když ho našli, už bylo pozdě.“

„Ale to je strašné...“ Starší si podepře bradu a prohrábne oheň. „Je to pravda? Nevymýšlíte si?“

„Podej mi tornu, prosím tě,“ řeknu. Zvedne se a podá mi mé léty ošoupané zavazadlo. Hrábnu dovnitř a vytáhnu tlustý sešit. „Podívej se sám,“ podám mu ho.

„Co to je?“ obrací můj starý cancák. Vezmu mu ho z rukou, otevřu a podám znovu. Začte se, pak začne listovat. Dopředu, dozadu, dál a dál, pomalu se propracovává ke konci. Po chvíli zvedne hlavu a zadívá se na mne jako na exotické zvíře. „Vy sem vopravdu chodíte každé rok?“

Přikývnu.

„Vloni jste tu ještě byli tři,“ ukáže na poslední popsanou stránku. „Riky, Víla, Teddy...“ přečte s námahou. „Riky umřel letos v dubnu. Prý infarkt,“ povzdechne si. „A Teddy je v ústavu. Za poslední rok se mu hrozně zhoršila jeho nemoc. Nádor v hlavě. Když jsem za ním byla naposled, ani mne nepoznal. Už jsem zbyla jen já...“

„Víla,“ řekne mladík.

„Bývávalo,“ zasměju se. „Víla. Kdysi jsem byla z osady nejmladší. Ted' už jsem spíš stará čarodějnice.“

„To tu fakt chcete spát?“

„Měla bych,“ přikývnu. „Slíbili jsme si to. Že dokud budeme dýchat, vždy tu dvanáctého května budeme. Za Dannyho. Za nás. Za naše ideály, co jsme kdysi měli a které už dávno zmizely v prachu. Kupodivu jsme to dodržovali. Celý rok jsme se většinou neviděli, ale tady jsme se vždycky sešli. Postupně nás ale ubývalo... však jsi viděl. Ted' už dýchám jen já, tak co mi zbývá.“

Zavře sešit a položí ho na moji tornu.

„Jdem, Lukáši,“ zavelí. Mladší cosi zahučí, ale starší mu nedá na vybranou. Popadnou batohy, zamumlají něco na rozloučenou a vypadnou.

Zklamaně zastrčím cancák zpátky do torny. Aspoň, že udělali oheň. Možná si myslí, že jsem blázen. Nedivila bych se. V mém věku už bych se opravdu neměla pouštět do takových dobrodružství. Prý jednou tramp, vždycky tramp. Cha. Když tělo bolí a přestává poslouchat, těžko se škrábe do kopců a vstát ze země je po ránu skoro nemožné, měl by konečně dostat rozum navrch. Déšť naštěstí nehrozí. Zbudovat přístřešek už bych nedokázala. Naše osada nikdy nešla cestou stavění srubů a chat. Zakládali jsme si na tom, že po našem odchodu nikdo nezjistí, že jsme tu byli. I ohniště jsme kdysi zakrývali drny... Naivní

mládí. Ostatní budovali chaty, sruby, kariéry... a my měli jen své ideály.

Ještě vloni se tu Riky smál, až se zajíkal. Vždycky se rád smál vlastním vtipům. Netušil, že si celý život v hlavě nosí časovanou bombu jménem aneurysma.

Teddy už byl chvílemi ve vlastním světě, ale podařilo se nám ho uhlídat. Nádor ještě nad ním neměl moc, tehdy ještě ne. Opírali jsme se o skálu, tak jako já teď, hleděli na hvězdy a mluvili o všem možném. O tom, jak dny a roky letí jak splašené, jak nám chybí vůně spadaneho listí a zimní táboření, jak pobýváme myšlenkami už víc v minulosti než v budoucnosti...

Oheň hřeje, les kolem pomalu tichne. Slyším řeku šumící dole pod skalami. Bude tam šumět i za rok, za pět let, za deset... až už tu nikdo sedat nebude. Ani já. Jsem tu naposled, rozhodnu se. Vědět moje děti, že jsem tady a sama, navíc že tu hodlám přenocovat, skončila bych asi v ústavu pro choromyslné raz dva. Taky už je jiná doba, přesvědčuji sama sebe. Danny mi to odpustí. I ostatní. Riky, Dlouhán, Fanynek, Jerska...

Čtení, ještě provedu obřad čtení a pak... pak se rozmyslím, jestli zůstanu. Nebudu si nic namlouvat, kdoví, co ti dva byli zač. Moc toho u sebe sice nemám, ale v dnešní době, kdy se vraždí i pro pár korun... Radši nebudu riskovat. Namáhavě vstanu a přesunu se ke skalnímu převisu. Navyklým hmatem zajedu do škvíry, nahmatám plochou plechovku a vytáhnu ji ven. Mám co dělat, abych dokázala odšroubovat víko, za rok zase víc zarezla. Tebe taky vezmu s sebou, slíbím jí v duchu. Vytáhnu z ní starý kroužkový notes, sednu si zpět k ohni a nalistuju příslušnou stránku. Nahnu se, abych na vybledlé písmo dobře viděla, a začnu tichým hlasem číst:

„My, trampové z osady Aratonga, se na památku šerifa Dannyho a na paměť událostí, které se tu seběhly přesně na den před rokem, slibem zavazujeme k tomu, že se tu budeme scházet vždy ve výroční den 12. května. Rok co rok, dokud budeme dýchat. Nikdy nezapomeneme na našeho kamaráda, kterého vlastní stát dohnal k smrti. Nikdy nebudeme sloužit režimu, který toto dopustil. Tak slibujeme, na naši čest a vlajku Aratongy. 12. květen 1963. Pro tebe, Danny: Fanynek, Dlouhán, Tilda, Riky, Víla, Teddy, Jerska, Dulitl, Pitty...“ Seznam pokračoval, pak následoval další rok a další. Jak se zvyšoval letopočet, jmen ubývalo. „12. květen 2017, Riky, Teddy, Víla.“ Dočtu a ztěžka vzdychnu. Vezmu do ruky tužku, zapíšu a pevným hlasem přečtu poslední záznam: „12. květen 2018. Víla.“

Zaklapnu sešit a schovávám tužku, když vtom se vedle mne ozve: „Ještě tam připište Mára, Lukáš, Vítek a Milada. A taky David a Jana.“

Polekaně zdvihnu hlavu. Stojí tam moji dva neznámí známí a s nimi hlouček dalších.

Mladý muž, kterého jsem tu už viděla, se otočí na ostatní a řekne: „Tohle, je, dámy a pánové, Víla.“ Pak se otočí zpátky na mne a prohlásí: „Jestli nevadí, rádi tu s váma přespíme. A za rok klidně zas. Jen to prosím všechno zvopakujte i jim. A klidně toho můžete říct i mnohem víc, bylo to strašně zajímavý. Třeba proč zrovna tehdy nepřijeli z těch severních Čech...“

Chvíli jen zírám beze slov, ale pak se vzpamatuji. Usměju se a vstanu. Najednou mám pocit, že jsem lehká jako pírko a nic mě nebolí.

„Ráda, ráda, beze všeho. Ale první, co uděláte, bude, že mi začnete tykat. Trampové si nevykají. Takže – ahoj, já jsem Víla.“

Ten večer s námi byli všichni ti, jejichž jména jsem předčítala ze sešitu. A ještě něco navíc. Vracená důvěra v mládí. Ne v moje, ale v to, které sedělo kolem mne, smálo se a navzájem překřikovalo. Tak mladá, jako dnes v noci, jsem se už dávno necítila.

Radmila Tomšů – Radka 3. místo – Próza nad 23 let